

nogen Ret kan siges, at der her foreligger et Grundlovsbrud, heller ikke vil man kunne sidestille, hvad her er sket, med det Hørringske Tilfælde.

Det vil af rent praktisk-reelle Grunde være klart, at der er Forskel paa at disponere over Statsmidler paa den Maade, som da skete, og over et Udbytte, der er indvundet ved en Statsvirksomhed. Der er en praktisk Forskel, og der er ogsaa en konstitutionel Forskel, idet den Minister, som den Gang disponerede, maatte gøre sig nogenlunde klart, at det var i hvert Tilfælde højst tvivlsomt, om han kunde opnaa Rigsdagens Samtykke til det Skridt, han gjorde, mens den nuværende Forsvarsminister vel har følt sig mere tryk i saa Henseende. Jeg kan heller ikke være enig i, at man skulde rette den Fordring til Forsvarsministeren, at han fremtidig skulde opstille et Budget paa Finansloven over den Art Fabrikationer, der her er Tale om, og sammenstille det med Usserød og Frederiksværk Fabrikker. Der er en Væsensforskel mellem de Fabrikationer. De Fabrikationer, der drives paa Usserød og Frederiksværk, ere af regelmæssig Karakter og fortsættes fra Aar til andet i nogenlunde samme Omfang for at tilfredsstille Statens Fornødenheder. Det, der her er Tale om — jeg ser bort fra Geværfabrikkens ordinære Virksomhed — ved disse store Bestillinger, saa store, at der ved sidste Leverance er beskæftiget henvend 300 Arbejdere, er ikke en regelmæssig Virksomhed til Tilfredsstillelse af danske Statsfornødenheder, det er en af Konjunkturerne fremkaldt Virksomhed, fremkaldt ved et pludseligt Begær, en pludselig god Chance paa Verdensmarkedet for den omspurgte Artikel, og saa har Fabrikken udvidet sine Rammer for at præstere Arbejde af betydeligt Omfang. Sligt lader sig ikke forudse. Det lader sig aldeles ikke forudse paa den Tid, Budgettet lægges, og jeg mener derfor, at det vil være tilstrækkeligt, at Ministeren har sikret sig at være i Overensstemmelse med Lovgivningsmagten om den Ting, at han lader Geværfabrikken udføre saadanne større Bestillinger for fremmede. Jeg maa derfor skelne meget bestemt mellem de 64,000 Kr., der ere anvendte til Bygningsforanstaltninger og Anskaffelse af Maskiner, der vare nødvendige for at udføre den store Leverance af Rekylgøve, og de omtrent 63,000 Kr., som vare det Nettoudbytte, der forelaa ved de to første Leveringer, og som der er blevet disponeret

over uden noget som helst Samtykke fra Finansudvalget og Rigsdagen.

Den Tilladelse, som i sin Tid blev given Krigsminister Thomsen, var ikke Rigsdagen ubekendt, idet det var noget, som alle vi, der den Gang sad i Finansudvalget, konfererede med vore Grupper om; da det jo ikke er Meningen, at Finansudvalget paa egen Haand kan optræde som bevilligende Myndighed. Finansudvalget er ikke andet end Mellemand mellem Folketingets Medlemmer og Regeringen. Naturligvis gik vi den Gang, som vi altid gøre i lignende Tilfælde, til vore Grupper og fik deres Billigelse. Dermed maatte man anse det for klart, at man ikke fra Folketingets Side havde noget imod, at Geværfabrikken paatog sig den Art Leverancer under de Forudsætninger, som den Gang blev udtalte. Men naar dette den Gang blev indrømmet, og der aldrig siden er blevet gjort noget som helst for at tage denne Bemyndigelse tilbage, maatte ogsaa Krigsminister Madsen og den nuværende Forsvarsminister være berettigede til at sætte den Art Fabrikationer i Gang, og deraf følger efter min Mening, at de maa være berettigede til at gøre saadanne Anskaffelser til Geværfabrikken til Maskiner eller lignende, som ere nødvendige for, at Fabrikken kan fremstille den Art Varer, der er Tale om. Paa disse Punkter vil jeg i alt Fald ikke mene, at der kan rejses nogen berettiget Anke af større Betydning mod hverken Krigsminister Madsen i sin Tid eller mod den nuværende højtærede Forsvarsminister.

Men helt anderledes ser jeg paa Sagen, naar vi komme til den Disposition, der er sket først af Krigsminister Thomsen over de 25,000 Kr., og siden af den nuværende Forsvarsminister over de 63,000 Kr. Nettoudbytte af de to første Leveringer. Jeg er ganske uenig med den højtærede Minister i, at han der har handlet ud fra en af Finansudvalget udtrykkelig eller stiltiende godkendt Praksis. Nej, en saadan Praksis har aldeles ikke foreligget af den simple Grund, at Finansudvalgets Samtykke fra første Færd har været begrænset til dette, at Geværfabrikken maatte arbejde for fremmede under den da givne Forudsætning, at der beregnes 6 pCt. Tillæg til Fabrikationsprisen for at kunne give noget Gratiale til Funktionærerne, men at det forudsattes, at der sandsynligvis hverken vilde komme Indtægt eller Tab ud af det, dog saaledes, at Prisen naturligvis var beregnet paa at være paa